

לא מנצחים מלחמות בפירוטכניקה

19.09.2024 | חנן שי | אל"מ במיל" חנן שי | 19.09.2024

כמו מבצע 'מוקד' ב-67, גם מבצע הביפרים ב-24 מעורר השתאות מעליונותה המודיעינית והטכנולוגית של ישראל, מיצירתיות המתכננים ומנועזות המבצעים; ואף על פי כן, בין שני המבצעים פעורה תהום עמוקה.

'מוקד' נועד להכריע את חיל האוויר המצרי על ידי פגיעה מפתיעה בפתיחת המערכה במסלולי הטיסה, נכס חיוני להפעלת מטוסיו. מטוסיו שהושבתו עקב נטרול המסלולים בעודם על הקרקע, הושמדו כמעט ללא הפרעה.

השמדת חיל האוויר, נכס חיוני בצבא מדינתי מודרני, הביאה את שר ההגנה המצרי להורות על הסגת כוחות היבשה של הצבא המצרי מקדמת סיני, מערבה, לעבר התעלה; בכך, הושגה למעשה מטרת המלחמה המדינית של ישראל שהייתה הסגת האיום המצרי מגבול ישראל למרחק של 300 קילומטר, מימוש של ההסדרים שנקבעו אחרי מבצע קדש ומצרים הפרה אותם.

גם מבצע הביפרים נחת על חיזבאללה בהפתעה גמורה, אך בניגוד ל'מוקד' שנועד להכריע את חיל האוויר המצרי ובהמשך להביא למיגורו והבסתו, נראה כי המבצע בלבנון נועד להרתיע את חיזבאללה באמצעות פגיעה קשה, שנועדה לשנות את תודעתו ואת רצונו של נסראללה להמשיך ולהילחם.

אפשרי, שנסראללה המובדך והמבויש, אכן יורתע וכמו במלחמת לבנון השנייה (2006) גם ינצור את נשקו ויפסיק את הירי לעבר ישראל; בהעדר הישגים צבאיים מכריעים שמאפשרים אכיפת הסדרים מדיניים משמעותיים לניטור האיום, אפשרי שחיזבאללה ישתקם, יתעצם ובעיתוי המתאים מבחינתו, יפתיע וישוב ויתקוף את ישראל.

ממטרת המלחמה המדינית שהוגדרה כהשבת תושבי הצפון לבתיהם ולחייהם הנורמאליים, היה נכון לנצל את הפתעתו האסטרטגית של חיזבאללה, שגם אם לא הוכרע, נחלש זמנית, להפעלת מתקפה אופרטיבית להשתלטות מהירה על דרום לבנון; כמו בשל"ג, ייעודה צריך להיות הסרת האיום והפעלת אמצעים צבאיים ומדיניים לניטור חידושו לתקופה ארוכה ככל האפשר.

אם צה"ל לא הופעל להסרת האיום מיד לאחר פיצוץ הסימולטני של אלפי ביפרים, כשהאויב בשיא בלבול ומובכות, בגלל מחדל הפיכתו החל מתחילת המאה, לצבא מרתיע, חסר יכולת להכריע את חיזבאללה במערכה יבשתית ולא רק 'לשנות את המציאות', הדבר חמור.

כצבא שנועד להרתיע, במידה רבה באמצעות זיקוקי דינור טכנולוגיים מחסירי פעימה, כמו אלה שהופעלו במבצע הביפרים, צה"ל איבד לא רק את יכולתו להסיר איומים במלחמת מנע מוקדמת מעבר לגדר ולבלום אותם על הגדר, אלא, כפי שנצפה במתקפה לתוך הרצועה,

הוא איבד גם את יכולתו להסיר מעבר לגדר, במתקפת נגד תחבולנית הכרעיתית מאוחרת.

צה"ל הוא כעת ייצור כלאיים; הידיים והרגליים הדרג הטקטי, חושב ופועל ככלל הכרעיתית, אך הפיקוד העליון (וגם הדרג המדיני) שבוי עדיין בפרדיגמת דוקטרינת ההרתעה; מסיבה זו השיח הנוגע להערכת (למעשה לניחוש) האינטרסים, הכוונות ומידת מורתעותו של האויב איננו פוסק והאזן עייפה מהדהודו בכל כלי התקשורת.

כדי להסיר את האיום הצפוני במערכה שמשכה יתוחם על ידי ישראל מראש והיא זו שתשלוט בזמן, חיוני לבססה על רעיון אופרטיבי תחבולני הדרג הכרעית, היפוכה הגמור של המתקפה ברצועה.

אם לצה"ל יש רצון עז, כעולה מהתבטאויותיו מחממות הלב של אלוף פיקוד הצפון, אך אין לו עדיין את היכולת, בעיקר היבשתית, לא כדי לשנות את המציאות, אלא כדי להסיר את האיום שבדרום לבנון במלואו, במערכה רציפה אחת, יש להבהיר זאת לאזרחי הצפון, להתנצל בפניהם ולפצותם בנדיבות על סבלם.

הסרת האיום בשלבים, כברצועת עזה, לא תפסיק את התשת הצפון ולכן היא לא אופציה אפשרית;

אם מבצע הביפרים תוכנן אולי להיות, כפי שמתפרסם בתקשורת, חלק מתוכנית אופרטיבית (תחבולנית הדרג הכרעיתית?) להסרת האיום, אך אילוצים מבצעיים חייבו להוציאו לפועל במנותק ממנה, הדבר מעודד ומתקבל על הדעת ומלבד שהוא לא הופעל לאור תפיסה שמחליפה חשיבה פיקודית תחבולנית של מצביאים מבריקים כיגאל אלון ואריאל שרון, בחשיבתם של מהנדסים מבריקים ושל מומחי מודיעין לניחוש מצבו התודעתי של האויב.

התפרסם באתר מידה, בתאריך 19.09.2024.